

Europa după război și ascensiunea comunismului

Spre sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, Europa era devastată și demoralizată, confruntându-se cu crize sociale și economice severe.

Partidele comuniste și influența sovietică

- Partidele comuniste au câștigat popularitate, fiind susținute de prezența armatei sovietice.
- În unele țări din Europa Centrală și de Est, au fost instaurate **regimuri comuniste** după modelul sovietic.

Holocaustul și crimele naziste

În timpul războiului, nașiștii au aplicat ideologia rasială, comițând numeroase crime împotriva popoarelor considerate "indezirabile", precum evreii și romii. Aceste acțiuni sunt cunoscute sub numele de **Holocaust**.

Holocaust: persecuția și exterminarea sistematică a evreilor și a altor grupuri considerate indezirabile de către nașiști în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Consecințele dezastruoase ale războiului

Al Doilea Război Mondial a avut consecințe devastatoare:

- Milioane de morți.
- Sute de mii de infirmi.
- Copii orfani.
- Orașe și sate distruse.
- Economie devastată.

Cronologia evenimentelor cheie

Data	Eveniment
1 septembrie 1939	Declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial prin invazia Germaniei asupra Poloniei
22 iunie 1940	Capitularea Franței
23 august 1942–2 februarie 1943	Bătălia pentru Stalingrad
19–20 octombrie 1943	Conferința de la Moscova
6 iunie 1944	Deschiderea celui de-al doilea front în Normandia
4–11 februarie 1945	Conferința de la Ialta
17 iulie–2 august 1945	Conferința de la Potsdam
30 noiembrie 1939	Atacarea Finlandei de către URSS
22 iunie 1941	Atacul Germaniei naziste asupra URSS
mai 1943	Bătălia de la El-Alamein
28 noiembrie–2 decembrie 1943	Conferința interaliată de la Teheran
23 august 1944	Ieșirea României din rândurile Axei și alăturarea Națiunilor Unite
8–9 mai 1945	Semnarea finală a Actului de capitulare a Germaniei
14 august 1945	Capitularea Japoniei
2 septembrie 1945	Semnarea Actului de capitulare a Japoniei
17 septembrie 1939	Atacarea Poloniei de către URSS

Factori care au dus la declanșarea războiului

- Deficiențele Sistemului de tratate de la Versailles.
- Realitățile social-economice și politice din perioada interbelică din Germania.
- Ascensiunea nazismului.
- Eșecul sistemului de securitate colectivă.

Intrarea SUA în război

La 7 decembrie 1941, Japonia a atacat baza militară a SUA, [Pearl Harbor](#). Ca urmare, la 8 decembrie, SUA a intrat în război de partea Coaliției antihitleriste.

"Ordinea nazistă" și participarea României

În perioada inițială a războiului, Germania nazistă și aliații săi au cucerit un șir de state din Europa și Africa, instaurând "ordinea nazistă". În 1941, România a intrat în război de partea Germaniei naziste cu scopul de a-și reîntoarce teritoriile pierdute (Basarabia) în 1940, continuând ofensiva spre est.

Sfârșitul războiului

Germania a semnat Actul de capitulare la 8–9 mai 1945, iar Japonia a semnat Actul de capitulare la 2 septembrie 1945, marcând sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Planul Alaric și eliberarea lui Mussolini

Planul Alaric era un plan german prin care se preconiza eliberarea lui Mussolini, ocuparea Romei și restabilirea lui la conducerea Italiei. La 12 septembrie 1943, un grup de parașutiști germani l-au eliberat pe Mussolini.

Preluarea inițiativei de către Coaliția antihitleristă

Victoriile Coaliției antihitleriste de la Stalingrad, El-Alamein și Kursk au marcat începutul înfrângerilor naziștilor și aliaților lor, ducând la capitularea Germaniei și a Japoniei.

Conferințele interaliatate și soarta Europei

Soarta Europei și a Germaniei de după război a fost dezbătută în cadrul Conferințelor interaliatate.

Imaginea prezintă o hartă a Europei cu diverse regiuni și teritorii marcate în diferite culori, reprezentând diviziunile politice din timpul războiului.

Vocabular

- **Wehrmacht:** Denumirea oficială a forțelor armate în Germania nazistă.
- **Linia Maginot:** Sistem de fortificații construit de Franța de-a lungul graniței cu Germania.
- **Regimul de la Vichy:** Regim al statului francez între 1940 și 1944, condus de mareșalul Philippe Pétain, dependent de Germania nazistă.
- **Planul Barbarossa:** Planul secret german de invadare a URSS, semnat de Hitler la 18 decembrie 1940.

Operațiunile militare inițiale din Europa

- Germania a atacat Polonia la 1 septembrie 1939, declanșând Al Doilea Război Mondial.
- Franța și Marea Britanie au declarat război Germaniei, dar acțiunile ofensive au fost limitate, perioada fiind numită "război straniu".

Diplomația Germaniei (1940–1941)

Victoriile Germaniei, Italiei și Japoniei au dus la împărțirea sferelor de influență, concretizată în **Pactul tripartit** (Pactul Axei) din 27 septembrie 1940.

Ofensiva asupra Angliei și ocuparea Europei de Vest

- Germania a început ofensiva asupra Angliei în august 1940, dar Marea Britanie a rezistat.
- În aprilie 1940, Germania a ocupat Danemarca și Norvegia.
- În mai 1940, a ocupat Olanda, Belgia și Luxemburg.
- Franța a capitulat la 22 iunie 1940, fiind instaurat [Regimul de la Vichy](#).

Cauzele declanșării războiului

- Tendințele revizioniste și revanșarde ale Germaniei și Italiei.
- Politica expansionistă a statelor totalitare.
- Eșecurile Societății Națiunilor.
- Politica de conciliere a Marilor Puteri.
- Izolaționismul Statelor Unite.

Acțiunile URSS (1939–1940)

- La 17 septembrie 1939, URSS a atacat Polonia dinspre est.
- Apoi, a încheiat tratate cu Estonia, Letonia și Lituania.
- La 30 noiembrie 1939, a atacat Finlanda, declanșând Războiul de iarnă.
- În iunie 1940, a ocupat statele baltice.

Formarea Coaliției antihitleriste

- Atacul Germaniei asupra URSS a creat condiții pentru formarea Coaliției antihitleriste.
- Marea Britanie și URSS au încheiat un tratat de asistență mutuală.
- W. Churchill și F. Roosevelt au semnat Carta Atlanticului, baza Marii Alianțe.
- La 7 decembrie 1941, Japonia a atacat Pearl Harbor, iar SUA a intrat în război.

Operațiunile militare din Balcani și Europa de Sud-Est

- În aprilie 1941, Iugoslavia și Grecia au fost atacate de trupe germane, italiene, maghiare și bulgare.
- România a refuzat să participe la acțiuni militare.

Atacul asupra URSS (Planul Barbarossa)

La 22 iunie 1941, Germania a atacat URSS, cucerind teritorii întinse, dar a suferit prima înfrângere lângă Moscova în decembrie 1941.

Lend-Lease

SUA au acordat Uniunii Sovietice ajutoare semnificative prin Legea [Lend-Lease](#) (11 martie 1941).

[Legea Lend-Lease](#): program prin care Statele Unite au furnizat aliaților material de război în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Ofensiva germană din 1942 și contraofensiva Alianței

- Germania a planificat să ajungă pe Don și Volga, pentru a încercui Stalingradul, și apoi spre Caucaz.
- Bătălia de la Stalingrad (23 august 1942 – 2 februarie 1943) s-a încheiat cu capitularea armatei germane.

Imaginea prezintă o hartă a Europei, cu accent pe Polonia și zonele înconjurătoare, evidențiind teritoriile ocupate de forțele germane și sovietice în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Operațiunile din Sicilia și Italia

- Armatele americană și britanică au debarcat în Sicilia în iulie 1943 ([Operațiunea Husky](#)).
- Mussolini a fost demis și arestat.
- Guvernul italian a declarat război Germaniei.

Conferința de la Moscova (1943)

S-a adoptat "Declarația cu privire la Italia" și s-a discutat despre deschiderea celui de-al doilea front în Europa.

Contraofensiva sovietică și Operațiunea Iași-Chișinău

- Din iulie 1943, Armata Roșie a trecut la contraofensivă.
- În august–septembrie 1944, Operațiunea Iași-Chișinău a dus la reocuparea teritoriului românesc și înaintarea Armatei Roșii peste Prut.
- La 23 august 1944, România a ieșit din Axă și s-a alăturat Națiunilor Unite.

Deschiderea celui de-al doilea front și eliberarea Franței

Al doilea front, [Operațiunea Overlord](#), a fost deschis în Normandia la 6 iunie 1944.

Confruntările din Pacific și coordonarea Coaliției

- Între 26 mai și 6 iunie 1942, s-a desfășurat Bătălia aeronavală din zona insulelor Midway și Aleutine.
- Coordonarea mai eficientă a acțiunilor politico-militare a dus la victorii decisive.

Bătăliile de la El Alamein și semnarea Armistițiului

- Bătăliile de la El Alamein (1942) au marcat un punct de cotitură în Campania din Africa.
- Guvernul finlandez a semnat Armistițiul în septembrie 1944.
- URSS a declarat război Bulgariei.

Bătălia de la Kursk

Ultima ofensivă germană împotriva URSS s-a încheiat cu înfrângerea Germaniei în Bătălia de la Kursk (12 iulie 1943).

Înțelegerea Churchill–Stalin (octombrie 1944)

Înțelegerea prevedea situația din Balcani, delimitând sferele de influență ale URSS și ale Aliatilor.

Romania : Rusia–90

Grecia : Marea Britanie în acord cu SUA–90

Iugoslavia : 50

Ungaria : 50

Bulgaria : Rusia–75

Sfârșitul războiului în Europa și Conferințele interaliat

- În decembrie 1944, trupele sovietice au intrat pe teritoriul Germaniei.
- La 30 aprilie 1945, Hitler s-a sinucis.
- La Conferința de la Ialta (4–11 februarie 1945), s-a discutat statutul postbelic al Germaniei, problema Poloniei și înființarea ONU.
- La Conferința de la Potsdam (17 iulie – 2 august 1945), s-au discutat crearea Consiliului Miniștrilor de Externe și soarta Austriei și Poloniei.

Actul de capitulare necondiționată a Germaniei

Actul a fost semnat la Berlin, la 8 mai 1945.

Operațiunile din Pacific și colapsul Japoniei

- În 1944, aliații au pus stăpânire pe Noua Guinee.
- În ianuarie 1945, trupele americane au ocupat Filipinele.
- La 6 august 1945, a fost lansată prima bombă atomică asupra orașului Hiroshima.
- La 9 august, a fost lansată cea de-a doua bombă nucleară asupra orașului Nagasaki.

Citat relevant

„Astăzi dimineață, la ora 4, Hitler a atacat și a invadat Rusia. [...] conștiinciozitate desăvârșită. Între aceste două țări fusese semnat un pact de neagresiune și acesta era în vigoare [...]”## Actul de Capitulare al Japoniei și Declarația de Război a URSS

În data de 2 septembrie 1945, a fost semnat [Actul de Capitulare al Japoniei](#), eveniment ce a marcat sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Acest act a fost rezultatul acceptării de către Japonia, la 14 august 1945, a condițiilor de capitulare impuse de [Declarația de la Potsdam](#), publicată pe 26 iulie. Anterior, la 8 august 1945, Uniunea Sovietică declarase război Japoniei.

Legea Lend-Lease și Beneficiarii

Legea [Lend-Lease](#) a fost un program prin care Statele Unite au oferit asistență materială aliaților în timpul războiului. Principalii beneficiari ai acestei legi au fost:

Țara	Suma acordată (miliarde dolari, 1941-1945)	Valoarea sumei (calculată în 2008)
Marea Britanie	31,4	384,12
URSS	11,3	138,25
Franța	3,2	39,15
Republica Populară Chineză	1,6	19,57

România, Basarabia și Transnistria în Al Doilea Război Mondial

Contextul Intrării României în Război

În 1941, sub conducerea lui Ion Antonescu, România a intrat în război de partea Germaniei cu scopul de a recupera teritoriile pierdute: **Basarabia**, **Bucovina** și regiunea dintre Nistru și Bug (**Transnistria**).

Evenimente Cheie

- **22 iunie 1941**: România intră în al Doilea Război Mondial de partea Germaniei.
- **26 iulie 1941**: Basarabia și nordul Bucovinei sunt eliberate.
- **19 august 1941**: Este semnat Decretul-lege cu privire la organizarea Transnistriei.
- **23 august 1944**: România întoarce armele contra Germaniei și se alătură Coaliției Antihitleriste.

Statul Național-Legionar

După abdicarea lui Carol al II-lea în 1940, România a fost proclamată **Stat Național-Legionar**. Această perioadă s-a caracterizat prin:

- Autoritarism
- Naționalism radical
- Antisemitism

Confruntarea Antonescu – Garda de Fier

Conflictul dintre Ion Antonescu și **Garda de Fier** s-a intensificat, culminând cu rebeliunea legionară din ianuarie 1941, înăbușită de Antonescu cu sprijinul armatei și al lui Hitler. Ulterior, a fost instaurată o dictatură militară.

Transnistria sub Administrație Românească

În 1941, **Transnistria** a fost pusă sub administrație românească. Guvernământul Transnistriei cuprindea teritoriul fostei **RASSM**, cu centrul administrativ inițial la Tiraspol, apoi la Odesa. Administrația românească a avut sarcini precum menținerea ordinii, restabilirea economiei și a educației.

În domeniul educației, s-au redeschis școlile primare, iar în domeniul economic, s-au menținut sovhozurile și colhozurile, transformate ulterior în obști de muncă.

Continuarea Războiului în Est

Decizia lui Antonescu de a continua războiul dincolo de Nistru a dus la participarea trupelor române la lupte precum cele din [Crimeea](#), [Stalingrad](#) și [Caucaz](#).

Reocuparea Basarabiei de către URSS

În primăvara anului 1944, trupele sovietice au reocupat Basarabia, iar în august 1944 a început ofensiva pe frontul Iași-Chișinău.

Actul de la 23 August 1944

În condițiile apropierii trupelor sovietice, la 23 august 1944, regele Mihai a decis înlăturarea lui Ion Antonescu, iar România a întors armele împotriva Germaniei.

Participarea României la Războiul Antihitlerist

Din 23 august 1944, România s-a alăturat [Coaliției Antihitleriste](#), participând la eliberarea Transilvaniei, Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei.

Crime de Război și Holocaust

Contextul Holocaustului

[Holocaustul](#) a fost rezultatul ideologiei naziste rasiale, care promova superioritatea rasei ariene și inferioritatea altora, în special a evreilor.

Holocaust: Exterminarea unei mari părți a populației evreiești, rome, poloneze etc. de către naziști și aliații lor în lagăre de concentrare din Europa.

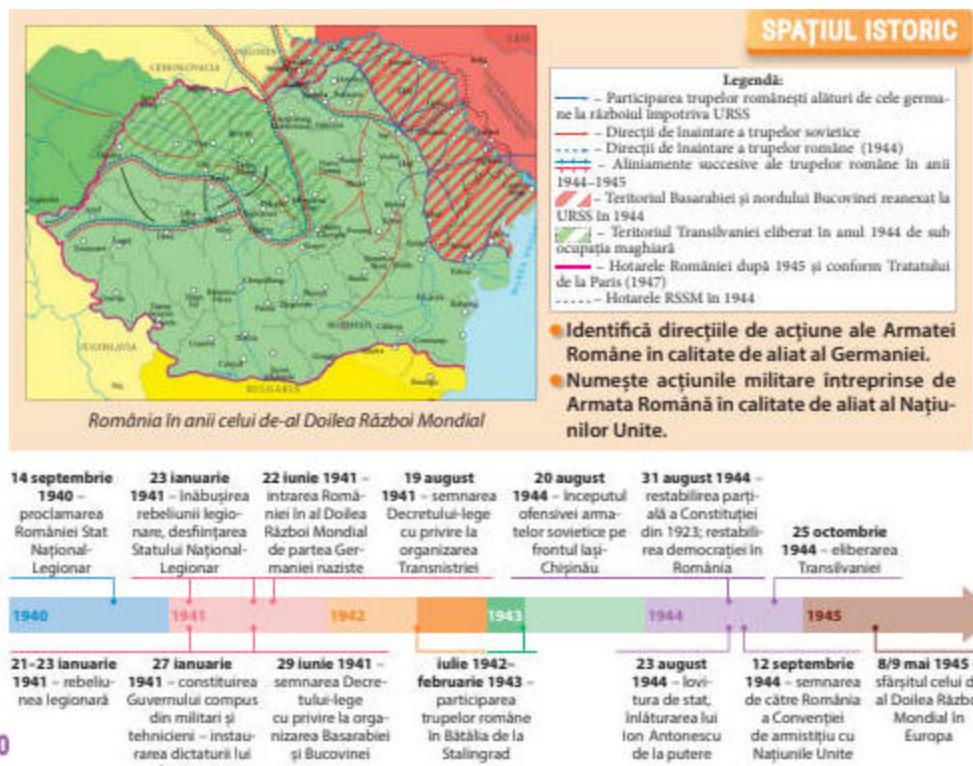
Legile Rasiale

Legile rasiale de la Nürnberg din 1935 au depozat evreii de cetățenia germană și le-au interzis căsătoria cu persoane de altă etnie și religie.

Crimele de Război ale Axei

După război, au fost constituite tribunale militare internaționale pentru judecarea criminalilor de război naziști și japonezi. Procesele de la Nürnberg și Tokyo au condamnat lideri naziști și japonezi pentru crime împotriva păcii, crime împotriva civililor și crime împotriva umanității.

German Image:

Această hartă evidențiază direcțiile de acțiune ale Armatei Române și evoluția teritorială în timpul războiului, oferind o perspectivă vizuală asupra complexității rolului României în conflict.

Janusz Korczak

Un exemplu emblematic este [Janusz Korczak](#), un medic și pedagog polonez care a murit alături de copiii orfani evrei în lagărul de exterminare de la Treblinka.

Consecințe

Studierea acestor evenimente este crucială pentru a înțelege importanța respectării drepturilor omului și a promovării toleranței în societatea democratică.

Crime de Război și Holocaustul în Al Doilea Război Mondial

Atrocități Comise în Timpul Războiului

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, numeroase crime de război au fost comise atât de [puterile Axei](#), cât și de [Coaliția Antihitleristă](#).

Masacrul de la Lidice (Cehia)

Un studiu de caz relevant este [Masacrul de la Lidice](#), unde atrocitățile au fost șocante:

- Bărbații au fost împușcați.
- Femeile au fost deportate în lagăre de concentrare.
- Copiii din Lidice au fost transportați în lagărul de concentrare Chelmno și gazați.
- Satul a fost distrus complet, ars din temelii, iar rămășițele clădirilor și osemintele din cimitir au fost distruse.

Atrocitățile Japoneze în China

Atrocitățile japoneze au fost înfăptuite în China, incluzând:

- [Masacrul din Nanjing](#): Circa o jumătate de milion de oameni omorâți.
- [Experimente cu arme biologice](#) în Manciuria, având drept țintă populația civilă.
- Violul, jaful, asasinatul și forțarea femeilor din țările ocupate să lucreze ca sclave sexuale.
- Abuzurile asupra prizonierilor de război.

Persecuția Evreilor și Holocaustul

Ghetouri și Lagăre de Concentrare

După înfrângerea Poloniei în 1939, evreii au fost adunați și forțați să trăiască în **ghetouri** în Łódź, Cracovia și Varșovia. Himmler a ordonat construirea unui lagăr de concentrare lângă Auschwitz, destinat prizonierilor polonezi.

Rețeaua Morții: Lagărele de exterminare de la Belzec, Sobibor, Treblinka și Auschwitz-Birkenau, unde au fost omorâți 6 milioane de evrei, dintre care 1,5 milioane de copii.

"Noaptea de Cristal"

După anexarea Austriei, Reich-ul nazist și-a extins persecuțiile asupra evreilor din Austria. În urma **pogromului din 9-13 noiembrie 1938 ("Noaptea de Cristal")**:

- 90 de evrei au fost omorâți.
- 500 de sinagogi au fost arse.
- Multe magazine evreiești au fost vandalizate.
- 30.000 de evrei au fost arestați și trimiși în lagăre de concentrare.

Evreii au fost amendați cu un miliard de mărci pentru daunele provocate în timpul "Noptii de Cristal".

Situația Evreilor din România

Datorită protestelor și amenințărilor din partea SUA, evreii din România au fost feriți de deportarea în lagărele de exterminare, cu excepția celor din nordul Transilvaniei, aflat sub dominație hortistă.

- În martie 1944, evreii din nordul Transilvaniei au fost deportați în lagărele naziste.
- Doar 15% dintre ei au supraviețuit.
- În timpul Holocaustului, în România și teritoriile sub controlul său, au fost uciși sau au murit între 280.000 și 380.000 de evrei români și ucraineni.

Restricții Impuse Evreilor în România

În 1938, Guvernul Goga-Cuza a introdus legi pentru revizuirea cetățeniei evreilor, iar peste 220.000 de evrei au fost lipsiți de drepturi. În 1940, evreii au fost transformați în cetățeni de categoria a doua, iar antisemitismul s-a intensificat.

Pogromul de la Iași

În timpul pogromului de la Iași, între 27 și 30 iunie 1941, au fost uciși 13.266 de evrei, inclusiv copii. Alte 7.000 de evrei din Dorohoi au murit în urma deportării în Transnistria.

- În Basarabia au fost create 49 de lagăre și ghetouri.
- Între 1941 și 1942, aproximativ 150.000 de evrei deportați din Basarabia și 125.000 din Bucovina au murit în Transnistria.

Crimele de Război ale Aliaților Antihitleriști

Bombardamentele Anglo-Americe

Aliații anglo-britanici au efectuat raiduri aeriene, bombardând orașele germane Dresda și Hamburg, soldate cu zeci de mii de victime civile.

Atrocitățile Americane în Pacific

Soldații americani au ucis deliberat soldați japonezi care s-au predat. Bombardamentele asupra orașelor Tokyo, Hiroshima și Nagasaki au cauzat moartea a sute de mii de japonezi.

Represiunile Sovietice

În teritoriile ocupate de sovietici, au avut loc represiuni masive, cu arestări, deportări și execuții.

- Comisia Națională Estonă a constatat 33.900 de victime civile în timpul ocupației sovietice între 1940 și 1941.
- În noaptea de 12 spre 13 iunie 1941, din Basarabia și nordul Bucovinei au fost arestate 5.479 de persoane, iar 24.360 au fost deportate.

Masacrul de la Katyn

Prin ordinul lui Stalin, circa 22.000 de polonezi au fost omorâți în **Masacrul de la Katyn**.

Masacrul de la Fântâna Albă

În Poiana Varniței, la Fântâna Albă, bucovinenii au fost mitraliați de sovietici, iar cei care au supraviețuit au fost aruncați de vii în gropi comune.

Holocaustul Romilor

Operațiunea de deportare a romilor nomazi s-a desfășurat între 1 iunie și 15 august 1942, la ordinul mareșalului Ion Antonescu.

- 11.441 de romi nomazi au fost evacuați în Transnistria.
- Circa 11.000 dintre deportați au murit din cauza condițiilor dure, foametei, frigului și bolilor.

Constantin I.C. Brătianu a criticat deportarea romilor, considerând-o un act nejustificat și crud.

Deportările Sovietice ale Minorităților Etnice

În timpul războiului, au fost deportați circa 2,3 milioane de cetățeni sovietici aparținând minorităților etnice, considerați nesiguri sau învinuiți de colaborare cu dușmanul.

Consecințele Celui de-al Doilea Război Mondial

Al Doilea Război Mondial a avut consecințe devastatoare:

- 60 de milioane de oameni au murit.
- 30 de milioane de oameni au fost obligați să-și părăsească locuințele.
- Economiiile țărilor au fost distruse, nivelul de trai a scăzut, producția industrială s-a prăbușit, iar inflația și penuria au devenit realități.

Consecințele pentru România și Basarabia

Deși România a întors armele împotriva Germaniei în 1944, a fost tratată ca parte învinsă.

- Basarabia și nordul Bucovinei au fost cedate URSS.
- România a fost obligată să plătească reparații Uniunii Sovietice.
- În Basarabia, regimul comunist a fost reinstaurat.

Tabel cu Pierderile Umane ale Țărilor în Al Doilea Război Mondial

Țara	Pierderi, nr. de persoane
URSS	27 milioane
SUA	297 mii
Marea Britanie	335 mii
Franța	373 (418) mii
Belgia	100 mii
Olanda	256 mii
Polonia	4,5-6,6 milioane
Iugoslavia	1,7 milioane
Cehoslovacia	317 mii
Grecia	170 [408] mii
China	Cca 20 milioane
Germania	13 milioane
Italia	373 [556] mii
Japonia	2,23 [3,553] milioane
Ungaria	427 mii
România	558 mii
Bulgaria	peste 20 mii
Finlanda	90 mii
Norvegia	13 mii